

Reactie LOBO op verkenning Leesbevordering van de Kennistafel Effectief Leesonderwijs

In december 2025 diende Marjolein Moorman (PRO) een motie in over leesbevordering op de pabo. De Werkgroep Opleiden van de Kennistafel Effectief Leesonderwijs heeft [een verkenning](#) gemaakt ter beantwoording van de eerste twee vragen uit deze motie, namelijk:

1. Hoe vindt leesbevordering onder leraren in de lerarenopleiding op dit moment plaats?
2. Hoe kan leesbevordering onder leraren het beste worden gestimuleerd?

Naar aanleiding van deze motie heeft de werkgroep een literatuurverkenning uitgevoerd, een peiling uitgezet onder pabodocenten Nederlands en pabodirecteuren, en gesproken met andere betrokken stakeholders. Op basis daarvan heeft de werkgroep diverse aanbevelingen geformuleerd. LOBO staat voor het overgrote deel achter de aanbevelingen die in deze verkenning genoemd worden en herkent zich grotendeels in het geschetste beeld. In deze reactie geven we in hoofdlijnen weer welke acties lopen of in gang gezet gaan worden.

LOBO hecht veel waarde aan leesbevordering binnen de pabo en het rapport laat ook zien dat er al veel activiteiten zijn ingezet. Daarom zetten we met de nieuwe kennisbases voor de pabo ook forse stappen in die richting. In de nieuwe kennisbasis Nederlands krijgt leesbevordering en het stimuleren van leesmotivatie bij studenten een grotere plek. Deze kennisbasis is tot stand gekomen met inbreng van leraren, lerarenopleiders, wetenschappers en andere experts, o.a. vanuit de Stichting Lezen, het Expertisecentrum Lezen, de Taalunie en de Kennistafel Effectief Leesonderwijs. In deze kennisbasis wordt bovendien verbinding gemaakt met alle andere kennisbases, door bijvoorbeeld het belang van het gebruik van rijke teksten te benoemen. De kennisbasis Nederlands is niet alleen scherper geformuleerd, maar geeft ook een grotere plek aan leesbevordering en stelt eisen aan de eigen taalvaardigheid van studenten, inclusief leesvaardigheid. De verwachting is dat de nieuwe kennisbases vanaf het studiejaar 2031-2032 volledig geïmplementeerd zijn bij alle hogescholen.

We vinden met de onderzoekers dat leesbevordering een essentieel onderdeel moet vormen van de opleiding tot Leraar Basisonderwijs. LOBO plaatst wel een belangrijke kanttekening bij de opmerking dat leesbevordering ‘het fundament vormt’. Het curriculum van de pabo reikt verder dan leesonderwijs en leesmotivatie alleen. Feitelijk is leesbevordering in de bekwaamheidseisen en kennisbasis een subonderdeel van het vak Nederlands. Een goede leerkracht dient eveneens over inhoudelijke kennis van alle negen leergebieden en over kennis van vakdidactiek en pedagogiek te beschikken. Alleen dan kan een taalgerichte aanpak van integratie van rijke teksten met vakinhoud goed landen in het onderwijs. Een eenzijdige nadruk op taalvaardigheid of leesmotivatie

mist het grotere doel en leidt bovendien tot overladenheid in het curriculum. Daarom sluiten we met de nieuwe kennisbases nauw aan bij de kerndoelen voor het primair onderwijs en de nieuwe bekwaamheidseisen voor de leraar. In de nieuwe kennisbasis hebben leesmotivatie, vakintegratie en omgang met rijke teksten een logische plek gekregen binnen het geheel van alle vaardigheden. Dat schept helderheid richting opleidingen en basisscholen. Zo is voor iedereen duidelijk wat je kunt verwachten van een startbekwame leerkracht.

Het LOBO deelt de wens die in de verkenning wordt uitgesproken om leescultuur een grotere plek te geven binnen de pabo's. Hiervoor is bijvoorbeeld een sterke verbinding met de bibliotheken van groot belang. Studenten hebben zelf immers ook toegang tot goede jeugdliteratuur nodig om repertoirekennis op te bouwen en het eigen leesplezier te vergroten. Het is daarom een goede zaak als de overheid dit ondersteunt door bijvoorbeeld een gratis lidmaatschap van de bibliotheek mogelijk te maken voor studenten. Ook een expliciete plek voor de pabo's in Bibliotheek op School zou de opleidingen helpen om hun rol in het bevorderen van leesmotivatie waar te maken.

In de verkenning van de Kennistafel Effectief Leesonderwijs wordt gesignaleerd dat pabo's niet in hun eentje kunnen zorgen voor betere lezers of leesprestaties. Voor een succesvolle verbetering moet naar de hele keten gekeken worden en zijn ook de partnerschappen Samen Opleiden en Professionalisering van groot belang. Het LOBO deelt deze conclusie. Wij trekken daarin graag samen op met partners zoals de basisscholen, besturen, mbo's, bibliotheken en Stichting Lezen, zodat de hele keten kan werken aan een grotere repertoirekennis bij onderwijsprofessionals.

Het rapport wijst erop dat er ook aandacht nodig is voor een rijke leescultuur op basisscholen en de professionals die al voor de klas staan, omdat de huidige pabostudenten slechts een klein deel vormen van het totale lerarenbestand. We wijzen in dat verband graag op het belang van nascholing, zowel voor onze eigen pabodocenten als voor basisschoolleerkrachten. Elke basisschool verdient een rijke leescultuur en dat is een zaak voor zowel ervaren onderwijsprofessionals als starters en studenten. Het zou goed zijn als de overheid kijkt naar het structureel vrijmaken van middelen om dit te realiseren, iets waartoe de verkenning ook oproept.

Een ander aspect in het rapport is kennisdeling over leesbevordering. Wij kijken daarbij naar de manier waarop we kennis over effectief leesonderwijs niet alleen in de initiële opleiding maar ook in de inductiefase (de eerste drie jaar na afstuderen) en later in de loopbaan kunnen delen. Daarbij werken we samen met lectoraten en universiteiten, zodat we over de hele linie vormgeven aan vakoverstijgende professionalisering. Hierbij wordt aangesloten bij de uitvoeringsagenda van de Vereniging Hogescholen, waarin Leven Lang Ontwikkelen en het versterken van de kennisinfrastructuur een belangrijke plek inneemt. De nascholing van het eigen opleidingsteam op de pabo verdient hierbij

specifiek aandacht. Wij denken in de implementatie van de kennisbases en de jaarlijkse peerreview ook na hoe de gewenste vakintegratie tussen Nederlands en de overige vakken door alle pabodocenten, binnen de gegeven kaders van wet- en regelgeving en financiering, een plek kan krijgen. Hiermee komen we tegemoet aan de gesignaleerde behoefte uit de verkenning om de ervaringen rond leesbevordering bij pabo's meer met elkaar te delen.

Met de verkenning *Samenwerken aan leesbevordering binnen en buiten de pabo* biedt de Kennistafel Effectief Leesonderwijs heldere input voor de beantwoording van de Motie Moorman. De verkenning laat zien hoe pabo's en hun partners de leesvaardigheid en leesmotivatie van toekomstige generaties verder kunnen versterken. Wij bouwen daar graag op voort, met als doel startbekwame leerkrachten op te leiden die begrijpen hoe belangrijk lezen is en die dat enthousiasme ook aan kinderen kunnen overbrengen.